

Prof. dr hab. Jerzy Rajman
Instytut Historii i Archiwistyki
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie

Kraków, 18 kwietnia 2026 r.

Ocena dorobku naukowego doktora Karola Nabiątka przygotowana w związku z wszczęciem postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych dyscyplinie historia

Wniosek wstępny.

Na podstawie przesłanej dokumentacji stwierdzam, że doktor Karol Nabiątek spełnia wymagania prawne niezbędne do rozpoczęcia postępowania habilitacyjnego.

Sylwetka zawodowa habilitanta

Dr Karol Nabiątek ukończył studia historyczne w 2000 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Stopień magistra uzyskał na podstawie praca o średniowiecznych dziejach zamku Olsztyn napisanej pod kierunkiem profesora Krzysztofa Ożoga. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie historii otrzymał w roku 2006 uchwałą rady Wydziału Historycznego UJ po publicznej obronie dysertacji poświęconej dziejom starostwa olsztyńskiego. Promotorem w przewodzie doktorskim był ponownie prof. Krzysztof Ożóg recenzentami dr hab. Janusz Kurtyka i dr hab. Stanisław Sroka. Po ukończeniu studiów habilitant pracował w Muzeum Częstochowskim, Bibliotece Jagiellońskiej, w zakładzie IHPAN Słownika historyczno-geograficznego województwa krakowskiego w średniowieczu następnie w latach 2016-17 na Uniwersytecie Papieski Jana Pawła II w Krakowie, a od 2017 r. roku zatrudniony jest w instytucie historii Uniwersytetu Śląskiego w Ktaowicasch

Dorobek naukowy habilitanta w okresie przed uzyskaniem stopnia doktora

Karol Nabiątek opublikował w 2001 r. bardzo interesujący tekst pod tytułem „Średniowieczne dzieje zamku Olsztyn i początki osady Olsztynek” ujawniając w tej publikacji bardzo już zaawansowany warsztat historyczny. Zwróciły moją uwagę jego argumenty co do genezy zamku i kwestii lokacji Olsztynek a także bardzo ciekawy wywód na temat zasięgu turów. Kontynuacją tego studium było kolejne opublikowane w roku 2002 „Dzieje miasta Olsztynek (Olsztyn koło Częstochowy) od założenia do połowy XVII w. Tu należy podkreślić, że młody badacz nie zostawiał tematów niedokończonych, ale starał się je zgłębiać.

W publikacjach poświęconych miastu i zamkowi Olsztyn habilitant nawiązuje, co wielokrotnie podkreśla, do fundamentalnych w tej kwestii badań doktora Jacka Laberscheka. Efektem końcowym tych studiów była wspomniana wyżej dysertacja doktorska. W 2012 r. ukazała się ona drukiem („Starostwo olsztyńskie od XIV do połowy XVII w.”).

Opinia o osiągnięciach naukowych

Dr Karol Nabałek jako najważniejsze osiągnięcie naukowe, zgodnie z artykułem 219 ustęp 1 punkt 2a ustawy z 2018 r. zgłosił swój dorobek naukowy, który określa jako „Małe miasta polskie w średniowieczu i w epoce wczesno nowożytnej”.

W obszarze szczególnego zainteresowania habilitanta są dzieje takich miast jak Olsztynek – na tym przykładzie widać, że jest on wierny swoim zainteresowaniem jeszcze z etapu pracy magisterskiej - ale także Mrzygłód, Będzin, Częstochowa, Radziejów, Lelów, Wojnicz, Proszowice i Sieradz. Badania nad dziejami Olsztyna, które podjął jeszcze przed doktoratem, mają także swoją kontynuację. Najnowsza publikacja poświęcona Olsztynowi ukazuje analizę źródeł dotyczących parafii i kościoła (2022, ABMK t. 119). W tej publikacji dr Karol Nabałek znacząco poszerzył bazę źródłową uwzględniając liczne przekazy archiwalne z akt biskupstwa krakowskiego

Jak wspomniano wyżej, podejmował badania także nad dziejami innych miast, t. Opublikował nową propozycję ujęcia początków Będzina, jako przyczynek do polityki miejskiej Kazimierza Wielkiego (2016). Autor zwrócił uwagę na zapis *Malobands* w dzisiejszej formie jako Małobądź osady która była pod miastem Będzin i uznał że *Malobands* to jest „mały Będzin” czyli mógł być to stary Będzin. Jest także autorem monografii, której tematem są urzędnicy Będzina, obejmującej zestawienie urzędników od XIV w. czasów współczesnych (wydana w 2023 r.). Włączył się także w nie kończącą się dyskusję nad założeniem miasta Częstochowa (artykuł „Kto założył miasto Częstochowy przyczynek do urbanizacji Małopolski w XIV w.”, 2019). W tej publikacji autor rozwija wątki, często nie unikając polemiki, zawarte w pracach Jacka Laberscheka, Marcelego Antoniewicza i Feliksa Kiryka, opowiadając się za królem Kazimierzem Wielkim jako inicjatorem lokacji miasta Częstochowa. Nie jest to w literaturze pogląd nowy, ale po analizie K. Nabałka zyskał on dodatkowe uzasadnienie.

Na szczególną uwagę i uznanie zasługuje napisana przez niego monografia Będzina w okresie nowożytnym. Ważne miejsce także zajmuje monografia Wojnicza obejmująca okres od początku XVI do połowy XVII w. oparta na bardzo solidnej kwerendzie archiwalnej, w tym na gruntownym wykorzystaniu ksiąg miejskich Wojnicza. Tu należy zauważyć, że w dorobku

dr Karola Nabiałka są zarówno prace chronologicznie zamykające się w epoce średniowiecza, zaś monografie Będzina i Wojnicza ukazują jego bardzo dobrą znajomość źródeł nowożytnych.

Zasługą habilitanta jest także dotarcie do wielu zespołów archiwalnych do tej pory słabo lub w ogóle nieznanych i wprowadzenie ich do obiegu naukowego bądź poprzez wykorzystanie w poszczególnych monografiach, jak np. ksiąg nowożytnych ksiąg miejskich Będzina, jak przez cenne edycje źródłowe. Należy do nich „Fragment księgi ławniczej miasta Lelowa z drugiej połowy XV w.” (2012, w zbiorowym wydaniu „Narodziny Rzeczypospolitej”). Opublikował także „Rejestr przyjęć do prawa miejskiego Proszowic z XV w. (2018). Wydany przez dr K. Nabiałka w 2024 r. nakładem wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego „Rejestr przyjęć do prawa miejskiego w Sieradzu z lat 1475-1539” poprzedzony jest bardzo obszernym wstępem historycznym, w którym omówiona została wszechstronnie rola Sieradza jako miasta, jak też jako stolicy województwa. Na marginesie tej publikacji habilitant zasygnalizował, że złożył do druku publikację „Księgi miejskie Proszowic z XV-XVIII w.”).

W ocenianym dorobku naukowym dr Karola Nabiałka na podkreślenie zasługują także publikacje, które wykraczają poza dominującą u Niego problematykę miast małych miast. Tu szczególną uwagę zwraca artykuł poświęcony obsadzie zamków królewskich. Autor odwołując się, jak zawsze, do bardzo bogatej bazy rękopiśmiennych źródeł pokazuje nieznane dotąd aspekty tego zagadnienia, jak też znaczące różnice pomiędzy obsadami poszczególnych zamków. Jest to ważna pozycja w literaturze kastelologicznej. Habilitant podjął także temat obsady starostw w Oświęcimiu i Zatorze w latach 1522-23, który jest ważnym przyczynkiem do badań nad rolą urzędu starosty w ustroju księstwa oświęcimskiego i zatorskiego (w książce „Silesia Polonia Europa”, 2019). Jest także autorem opracowania pieczęcie starostów księstw oświęcimskiego i zatorskiego do 1563 r. Ukazał także, w osobnej publikacji, średniowieczne spory wikariuszy wieczystych katedry płockiej z miastem Radziejowem (do 1459 r.). Habilitant pokazał tutaj te kwestie sporu od strony źródeł przechowywanych w Krakowie, w większości rękopiśmiennych, szczególnie wiele uwagi poświęcając dokumentom archiwalnym przechowywanym w Bibliotece Jagiellońskiej. Tekst o Radziejowie jest znaczącym geograficznym odejściem od dotychczasowej problematyki dotychczasowo uprawianej problematyki. Artykuł ten przynosi mnóstwo ciekawych informacji na temat władz Radziejowa i różnych aspektów funkcjonowania tego małego kujawskiego miasteczka.

Na uznanie zasługują też osiągnięcia edytorskie dr Karola Nabiałka. Wspólnie z innymi autorami podjął pracę nad katalogowaniem wszystkich dokumentów przechowywanych w

oddziale rękopisów biblioteki Jagiellońskiej praca ta była realizowana w ramach grantu i w sumie zostało skatalogowanych i opisanych aż 715 dokumentów. Potem wspólnie z Wojciechem Świebodą i Maciejem Zdankiem wydał katalog zbioru dokumentów pergaminowych biblioteki Jagiellońskiej. Uczestniczył także w projekcie realizowanym przez Piotra Węcowskiego, którego efektem była książka pod tytułem „Regesty dokumentów łacińskich króla Kazimierza Jagiellończyka”.

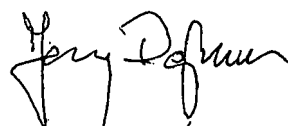
Był członkiem rady naukowej Archiwum UJ, rady muzealnej Muzeum w Złotym Potoku i rady naukowej IHPAN. Od 2019 roku członkiem rady redakcyjnej czasopisma Średniowiecze Polski i powszechne. W 2022 r. został członkiem zwyczajnym Polskiego Towarzystwa Historii Prawa. Uczestniczył w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursu krajowych lub zagranicznych.

Ma w swoim życiorysie naukowym także popularyzację historii, czego przykładem są cykle wykładów poświęcone małopolskiemu miastu Olsztyn i tamtejszemu zamkowi oraz autorstwo historycznego komentarza w adaptacji dramatu Aleksandra Fredry „Obrona Olsztyna”.

Ocena i wniosek

Podsumowując podkreślę, że w dorobku naukowym habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora znajdują się monografia powstała na bazie dysertacji doktorskiej, rozdziały w monografiach, artykuły. Jest także autorem 31 haseł w słowniku historyczno-geograficznym województwa krakowskiego w średniowieczu oraz kilku haseł w Polskim Słowniku Biograficznym. Pewien udział w tym dorobku mają także naukowe recenzje. W dorobku habilitanta przeważają prace o charakterze monograficznym poświęcone zwłaszcza dziejom miast, ale jest także liczącym się badaczem szeroko rozumianej problematyki starostw i zamków królewskich. Jego prace są cytowane przez innych badaczy.

Dorobek naukowy dr Karola Nabałka uznaję jako wystarczające osiągnięcie naukowe, tak pod względem jakościowym, jak i ilościowym. Habilitant posiada odpowiedni warsztat naukowy do prowadzenia samodzielnej profesjonalnej pracy badawczej. Posiada również, jak sądzę, umiejętności pozwalające na kształcenie młodej kadry naukowej. Dr Karol Nabałek spełnia wymogi stawiane wobec naukowca ubiegającego się o stopień doktora habilitowanego na podstawie ustawy artykuł 219 ustęp 1 punkt 2 ustawy z 20 lipca 2018 roku. Wnioskuje o dopuszczenie dr Karola Nabałka do dalszych etapów zmierzających do nadania stopnia doktora habilitowanego w zakresie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

UNIWERSYTET
KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ
W KRAKOWIE
Instytut Historii i Archiwistyki
30-084 Kraków, ul. Podchorążych 2
tel. 12 662 61 82, historia@up.krakow.pl

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A.
ID nr 548665/K

PRIORYTET
PRIORITAIRE

W. Pami Doblor

Devia Dabrowska - Gruchlik

Uniwersytet Śląski • Katowice

ul. gen. Stefana Borte-Roweckiego 5

41 - 200 Sosnowiec

POLECONT R

(00)859007734141050323

(00)859007734141050323

(00)859007734141050323

Poczta Polska
Opłata pobrana _____ zł _____ gr

2025